

tussen Duin & Dijk

Natuur in Noord-Holland. Jaargang 6 3 ● 2007

Zijn klappeksters

Fred Koning

trouw aan hun overwinteringsgebied?

Terugvangsten van in Noord-Hollandse duinen geringde klappeksters tonen aan dat die wintergasten trouw kunnen zijn aan de plaatsen waar ze overwinteren.

● Klappekster. Foto: Han Bouwmeester.

plaatstrouw werd verkregen in de duinen van het Zwanenwater bij Callantssoog. Deze vogel verbleef van 8 oktober 2005 tot 23 april 2006 in het gebied. Op 7 januari 2006 lukte het me hem te vangen en de volgende winter (3 december 2006) werd deze vogel met ring L 229706 weer op exact dezelfde plek teruggevangen.

In de AW duinen overwinteren sinds het begin van deze eeuw 2 tot 3 klappeksters, in het Zwanenwater steeds één exemplaar. In beide gebieden wordt tegenwoordig begrazing met koeien uitgevoerd. Volgens Van Manen (1996) kan dit gunstige omstandigheden opleveren voor klappeksters omdat in de mest een winteractieve mestkever wordt gevonden die een belangrijke voedselbron is voor klappeksters. Helaas kan het wettelijk verplichte gebruik van ontwormingsmiddelen leiden tot sterk gereduceerde mestkeverpopulaties, wat het effect van grote grazers op de overwinteringsmogelijkheden van klappeksters teniet kan doen (Bijlsma et al., 2001).

Klappeksters zijn in ons land schaarse wintergasten, vermoedelijk afkomstig uit Zweden en Noorwegen. Beide landen hebben een broedpopulatie van enkele duizenden paren. In de duinen, maar vooral op heidevelden, in hoogveengebieden in het midden en oosten van ons land en in de Oostvaardersplassen overwinteren kleine aantallen. In de jaren tachtig werd dit aantal geschat op 250 tot 400 exemplaren (Lensink, 2002). In de jaren negentig werd zelfs de ondergrens van dat aantal niet meer gehaald (Bijlsma et al., 2001).

Plaatstrouw van in Nederland overwinterende klappeksters werd reeds verondersteld door Buker (1985).

Hij nam geringde klappeksters waar op drie plaatsen waar hij in voorgaande jaren klappeksters had geringd, maar slaagde er jammer genoeg niet in de dieren terug te vangen om hun identiteit vast te stellen.

Mij lukte dat dit jaar wel. In de winter 2006-2007 ving ik drie klappeksters. Twee daarvan droegen een ring en het toeval wil dat ik beide ringen zelf had aangelegd. Het eerste exemplaar werd gevangen op 16 december 2006 in de Amsterdamse Waterleidingduinen. De vogel (L 192163) was aldaar geringd op 1 november 2003. De afstand tussen ringplaats en plaats van terugvangen was 1,5 km. Een tweede bevestiging van

Fred Koning
Belkmerweg 35
1754 GC Burgervlotbrug

Literatuur

- BIJLSMA, R.G., F. HUSTINGS & C.J. CAMPHUYSEN, 2001. Algemene en schaarse vogels van Nederland (Avifauna van Nederland 2). Haarlem/Utrecht.
- BUKER, J.B., 1985. Winterplaatstrouw bij Klappekster. *Limosa* 58, 34-35.
- LENSINK, R. e.a., 2002. Vogeltrek over Nederland 1976-1993. Haarlem.
- MANEN, W. VAN, 1996. Selectieve predatie op Driehoornmestkevers *Typhaeus typhoeus* door klappekster *Lanius excubitor* en Ransuil *Asio otus*. *Drentse Vogels* 9: 45-47.